

Vergaderjaar 2023–2024

29 515

Aanpak regeldruk en administratieve lasten

Nr. 491

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR LANGDURIGE ZORG EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 december 2023

Een werkdag die bestaat uit het verlenen van goede zorg met uitsluitend die administratieve werkzaamheden die daar een bijdrage aan leveren. Werkplezier, het ervaren van vertrouwen in de eigen professionaliteit en een gevoel van zeggenschap over het werk en de organisatie eromheen. Dat is wat iedere zorgverlener wil en dat is waar ik met het programma [Ont]Regel de Zorg 2022–2025 aan wil bijdragen.

In de afgelopen jaren heeft het programma al mooie resultaten gerealiseerd. Op verschillende plekken zijn stappen gezet met het verminderen van onnodige en complexe regels. Maar de ervaren regeldruk in de zorg blijft te hoog en heeft dringend verlichting nodig. Het is een taaie en complexe uitdaging, vooral met de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt in zorg en welzijn. Voor de zomer informeerde ik uw Kamer dat het me nog niet snel en radicaal genoeg gaat en dat het tijd is om te intensiveren.

In de gesprekken die ik met veel partijen heb over de verschillende akkoorden en programma's zoals het Integraal Zorgakkoord, het programma Toekomstbestendige Arbeidsmarkt Zorg en het programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen roepen zij mij ook op om samen met hen extra inspanningen te leveren bij het terugdringen van de regeldruk. Ook het recente advies «Is dit wel verantwoord? Hoe de zorg betekenisvol rekenschap kan afleggen in tijden van transitie» van de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS) wijst in die richting. Het advies van de RVS dat op mijn verzoek is geschreven, laat nog eens de noodzaak zien om ons verantwoordingsstelsel sneller en ingrijpender te herzien. Ik vind het belangrijk om te benadrukken dat de aanpak van regeldruk alleen succesvol kan zijn als het een gezamenlijke aanpak is.

Intensivering van het programma: samen aan de slag

Het is cruciaal dat we ons nu collectief richten op deze uitdaging. Het is een taak die van ons allen in de sector, van bewindslieden en zorgver-

leners tot beleidsmakers en verzekeraars, vraagt om gezamenlijk de schouders eronder te zetten. Bovendien vraagt het ook wat van de partijen die aan de randen van de sector opereren, denk bijvoorbeeld aan accountants of banken.

In deze brief informeer ik uw Kamer over de intensivering van de aanpak om de regeldruk in de zorg te verlichten aan de hand van vier lijnen:

1. het effect vergroten van de eigen inspanningen van VWS om de regeldruk van wet- en regelgeving te beperken (beleid dat werkt in de praktijk);
2. het instellen van een gedragen regiegroep met mandaat en slagkracht voor een paradigmaverschuiving in vertrouwen;
3. de inzet van twee speciaal gezanten;
4. het focussen van aandacht en actie op een sector per jaar.
5. Deze vier lijnen licht ik hieronder verder toe.

Met deze brief geef ik ook invulling aan de motie van het lid Pouw-Verweij (Kamerstuk 31 765, nr. 823) over een pilot in één zorgregio over onnodig lange administratieve procedures. Daarnaast geef ik invulling aan de motie van het lid Agema (Kamerstuk 29 282, nr. 538) over het aanstellen van een speciaal gezant om de administratie lasten te halveren.

Verder doe ik met deze brief de volgende toezeggingen¹ gestand:

- het uiteen zetten van mijn ambities ten aanzien van de regeldruk- en lastenvermindering;
- de Kamer te informeren over een intensivering van het programma [Ont]Regel de zorg;
- de Kamer te informeren over de mogelijkheden voor het verminderen van de administratieve lasten in de huisartsenzorg.

1. Beleid dat werkt in de praktijk: meer nadruk voor meer effect

VWS heeft als bron van wet- en regelgeving een belangrijke rol in het voorkomen van onnodige nieuwe regeldruk. Daarom is het ook voor mijn eigen ministerie belangrijk om met aanvullende acties aan de slag te gaan. In de praktijk merk ik dat het regeldrukperspectief (te) laat in het proces van het maken van nieuw beleid wordt meegenomen. Daarom zal ik intensiveren op onze lijn «Beleid dat werkt in de praktijk», waarin we wet- en regelgeving toetsen op het uitgangspunt zinnig en radicaal simpel. Te denken valt bijvoorbeeld aan het vergroten van de rol van de regeldrukcoördinator, die een belangrijke functie heeft in het in een zo vroeg mogelijk stadium adviseren over regeldrukgevolgen. Ook zal ik de regeldrukeffecten verplicht meenemen in alle relevante beleids- en wetsevaluaties die worden uitgevoerd door VWS en in het uniformeren en stroomlijnen van de diverse VWS-subsidieregelingen.

2. Regiegroep: meer slagkracht voor een paradigmaverschuiving

Om een krachtige impuls te geven aan de aanpak van regeldruk in de zorg heb ik samen met de partijen van het Integraal Zorgakkoord (IZA) een Regiegroep Aanpak Regeldruk opgericht. Het doel van de Regiegroep is om de gedeelde urgentie die gevoeld wordt door alle partijen om te zetten in concrete acties die voelbaar effect hebben op het verminderen van administratieve lasten en ervaren regeldruk. Haar gezamenlijke slagkracht overstijgt die van bestaande gremia, waaronder het programma [Ont]Regel de Zorg en het Bestuurlijk Overleg [Ont]Regel de Langdurige

¹ In de voortgangsbrief [Ont]Regel de Zorg d.d. 6 juli 2023 (Kamerstukken 2022–2023, 29 515, nr. 486) heb ik toegezegd om de Kamer voor het einde van het jaar te informeren over een intensivering van het programma [Ont]Regel de Zorg.

Zorg. De Regiegroep heeft de verantwoordelijkheid én de bevoegdheid om samen met invloedrijke partijen binnen de zorg substantiële veranderingen door te voeren en de balans tussen vertrouwen en verantwoorden (financieel, kwaliteit etc.) te herijken zodanig dat uitgaande van vertrouwen alleen de hoogstnoodzakelijke verantwoording hoeft plaats te vinden en dit dan ook nog eens op de meest eenvoudige manier.

Samenstelling van de Regiegroep

Om de regeldruk verder terug te dringen zoeken we krachtigere samenwerking met partners uit de zorg. Dit betekent dat alle betrokken partijen, zorgaanbieders, zorgkantoren, verzekeraars, branche- en beroepsverenigingen en toezichthouders niet alleen werken aan een gezamenlijke opgave maar zich daar ook mede verantwoordelijk voor voelen.

Om de doelen van de Regiegroep Aanpak Regeldruk te behalen zijn alle partijen nodig die bij het IZA zijn aangesloten. Vanuit de partijen aangesloten bij het programma Toekomstige Arbeidsmarkt (TAZ) zullen in ieder geval VGN, BPSW en RegioPlus aansluiten. Om dubbeling te voorkomen, komt het Bestuurlijk Overleg [Ont]Regel de Langdurige Zorg te vervallen. Indien acties of partijen hierom vragen, kunnen andere partijen uitgenodigd worden. De afgevaardigden hebben mandaat binnen hun eigen organisatie, wat hen de mogelijkheid geeft om beleidsbepalende besluiten te nemen. Zo geven we deze Regiegroep de nodige doorzettingsmacht. De Regiegroep is bevoegd om opdrachten te formuleren, te prioriteren, beslissingen te nemen en, indien nodig, problemen horizontaal of verticaal door te verwijzen voor verdere afhandeling. Het secretariaat wordt gevoerd door VWS.

Opdracht Regiegroep Aanpak Regeldruk

Ik vind het belangrijk om de Regiegroep een duidelijke opdracht mee te geven. De opdracht voor de Regiegroep zie ik als volgt:

1. Formuleren en prioriteren binnen de focus van concrete acties. Te denken valt aan:
 - doorvoering standaardisatie en hergebruik van gegevens zowel binnen de organisatie als in de keten;
 - aanpak wijze van verantwoording/cultuur van verantwoording;
 - benutten van bestaande experimenteerruimte en het opschalen van de effecten daarvan. Hiermee geef ik ook uitvoering aan de motie van het lid Pouw-Verweij (Kamerstuk 31 765, nr. 823) over een pilot in één zorgregio over onnodige administratieve procedures.
2. Het benoemen en operationaliseren van andere acties met veel bereik.

De Regiegroep moet ervoor zorgen dat de administratieve lasten significant verminderen, met een prominente rol voor de cultuur van verantwoorden. Impliciet ligt hier ook aan ten grondslag: hoe komen we tot vertrouwen, gezamenlijke verantwoordelijkheid en stoppen we het vingerwijzen en slachtoffergedrag? Binnen en buiten hun eigen organisatie en werkveld brengen de leden van de Regiegroep die verandering teweeg en vervullen een sleutelrol in het aanjagen daarvan. De Regiegroep moet hierin focus kiezen die past bij de opdracht; de Regiegroep is vrij om zelf onderwerpen te agenderen. Daarnaast heeft de regiegroep een sluisfunctie: als er andere onderwerpen langskomen dan zou de regiegroep deze op de juiste plek moeten agenderen.

Deze werkwijze moet zorgen voor gedragen afspraken over welke doel wordt nagestreefd, welke acties worden ingezet om de regeldruk substantieel te verminderen, welke acties door welke partijen worden opgepakt en met welk tijdsplan. De (proces)afspraken worden bijgehouden

en aangejaagd door de te benoemen speciaal gezanten als voorzitters van de regiegroep die ik verderop in de brief beschrijf. De Regiegroep besluit in beginsel gezamenlijk, de voorzitter kan in voorkomende gevallen in overleg met de opdrachtgever zelf de knoop doorhakken of een en ander ter besluitvorming aan het bestuurlijk overleg IZA voorleggen.

Monitoring

Het is belangrijk om te benadrukken dat de Regiegroep de verantwoordelijkheid én bevoegdheid heeft om doelen te realiseren. Monitoring zal derhalve plaatsvinden op twee onderdelen: proces en resultaten. De planvorming en concrete operationele doelstellingen zullen door de Regiegroep in een vroeg stadium worden vastgesteld. Alle partijen binnen de Regiegroep zijn verantwoordelijk voor het behalen van de doelen. Daarnaast hebben de speciaal gezanten een rol in het gevraagd en ongevraagd adviseren van de partijen uit het IZA inclusief VWS over de voortgang en eventuele knelpunten.

3. Speciaal gezanten: verbindende aanjagers met mandaat

Het is een grote opgave waar we samen met het veld voor staan, die maakt dat we stevige kartrekkers nodig hebben in de vorm van speciaal gezanten om de partijen samen te brengen en de voortgang te bewaken en aan te jagen. Daarom stel ik twee speciaal gezanten aan. Hiermee geef ik tevens invulling aan de motie van het lid Agema (Kamerstuk 29 282, nr. 538) over het aanstellen van een speciaal gezant om de regeldruk te halveren.

Eenzijds is het van belang dat de rol van speciaal gezant wordt vervuld door iemand met bestuurlijke ervaring die partij-overstijgend denkt en handelt en gezag heeft in het brede zorgveld. Daarmee heeft de eerste gezant een meer generiek profiel. Anderzijds is van belang dat de noodzakelijke kennis en ervaring uit die sector waar de focus in dat betreffende jaar op ligt vertegenwoordigd is. Dat maakt dat gekozen is voor een tweede speciaal gezant met wortels in die betreffende sector.

Ik geef deze speciaal gezanten de opdracht om een impuls te geven aan de vermindering van de regeldruk in de zorg. Daarbij staan de maatschappelijke opgave, gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen en een nieuwe cultuur van verantwoorden hierbij centraal.

Ten aanzien van het verbinden van alle betrokken partijen zullen de speciaal gezanten in ieder geval de Regiegroep Aanpak Regeldruk onder het BO IZA trekken en voorzitten. Onderwerp van gesprek voor de Regiegroep zal – vooruitlopend op het kabinetsstandpunt dat het nieuwe kabinet zal opstellen – ook het recente het RVS-advies «Is dit wel verantwoord? Hoe de zorg betekenisvol rekenschap kan afleggen in tijden van transitie» zijn en de inspiratie voor acties die daar aan ontleend kunnen worden. Hoewel een gedeelde urgentie om echt werk te maken van het verminderen van administratieve lasten door alle partijen wordt gevoeld, zal moeten worden getornd aan informatieposities en belangen van alle partijen om de regeldruk merkbaar en substantieel te verminderen. Dit vraagt dat de speciaal gezant een onafhankelijke positie inneemt, en de doorzettingsmacht heeft om partijen aan te spreken op de maatschappelijke opgaven waar we voor staan.

Tot slot kunnen de speciaal gezanten VWS adviseren over aanvullende beleidsmatige acties die vanuit VWS nodig zijn om de ontregelbeweging te versnellen en intensiveren.

4. Focus voor meer impact

De aanpak van de administratieve lasten intensiveren vraagt veel van alle betrokken partijen en vraagt om prioritering. Door te kiezen voor een jaarlijks wisselend focusgebied is het mogelijk om de aanpak van regeldruk te versnellen in de betrokken sectoren. Dit betekent niet dat de regeldrukaanpak in de overige sectoren de komende jaren tot stilstand komt. Het huidige programma [Ont]Regel de Zorg zal zorgbreed uitgevoerd blijven worden, de versnelling in jaarlijks wisselende zorgsectoren komt hier bovenop. In 2024 ligt de focus op de eerstelijnszorg.

Brede eerstelijnszorg als focusgebied in 2024

De eerste lijn is een belangrijke pijler van ons zorgstelsel. Veel mensen met een zorgvraag kunnen in de eerste lijn dichtbij huis goed geholpen worden. Als meer gespecialiseerde zorg nodig is, heeft de eerste lijn – in de meeste gevallen de huisarts – daarbij een poortwachtersfunctie. Ook geldt dat patiënten, nadat zij medisch-specialistische zorg hebben ontvangen, vaak (extra) zorg vanuit de eerste lijn nodig hebben om te kunnen herstellen. Tegelijkertijd blijkt uit herhaald onderzoek dat zorgprofessionals in de eerste lijn nu teveel tijd kwijt zijn aan administratie. Uit de meest recente CBS-cijfers uit het tweede kwartaal van 2023 blijkt dat de huisartsen met 37,9% van hun werktijd de meeste tijd aan administratie besteden van alle ondervraagde beroepsgroepen. Zodoende start ik met de eerste lijn als eerste focusgebied.

Voor de definitie van de brede eerstelijnszorg sluit ik aan bij de eerstelijnsvisie: huisartsenpraktijken, wijkverpleging, apothekers, fysiotherapeuten, diëtisten, oefentherapeuten, ergotherapeuten, huidtherapie, logopedie, optometristen, specialisten ouderengeneeskunde en artsen verstandelijk gehandicapten.

Hiermee raken we niet alleen aan de ZVW, maar ook aan de WMO en WLZ. Ook binnen de eerstelijnszorg moet nader focus aangebracht worden met welke concrete projecten de Regiegroep Aanpak Regeldruk aan de slag gaat.

Focusgebieden vanaf 2025

Ik hecht er belang aan dat focus en prioritering niet leidt tot vernauwing van het programma. Daarom wil ik in opeenvolgende jaren vooralsnog de volgende prioritering hanteren en achtereenvolgend aan bod laten komen: geestelijke gezondheidszorg (2025), sociaal domein en jeugd (2026), ziekenhuiszorg (2027) en gehandicaptenzorg en verpleeghuiszorg (2028). Dit wil niet zeggen dat er in deze sectoren tot die tijd niks gebeurt. Daar waar oplossingen breder dan de eerste lijn kunnen worden ingezet, zal ik dat zeker doen. De reeds ingezette aanpak van ontregelen binnen de eigen organisatie, sector of beroepsgroep zal ook doorgaan. Beide gezanten zullen zich met name focussen op het focusgebied van het betreffende jaar.

Tot slot

Een gezamenlijke, geïntensiveerde aanpak met alle betrokken partijen is nodig om duurzame resultaten te boeken. Samen voorkomen we (nieuwe) regeldruk en pakken we de oorzaken van bestaande regeldruk aan. Daarom kijk ik ernaar uit om gezamenlijk met alle partijen en de speciaal gezanten met de intensivering aan de slag te gaan. Uit onze gezamenlijke

plannen spreekt breed commitment om grote stappen te zetten. Ik heb er vertrouwen in dat we met deze intensiveringen van het programma [Ont]Regel de Zorg grote impact gaan maken.

De Minister voor Langdurige Zorg en Sport,
C. Helder